Test Booklet Code & Serial No. प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

B

Paper-III

Signature and Name of Invigilator 1. (Signature) (Name) 2. (Signature) (Name) (Name) 3. (To be filled by the Candidate) (To be filled by the Candidate) (To be filled by the Candidate) (Maximum Marks: 15 Number of Pages in this Booklet: 40 Instructions for the Candidates (To be filled by the Candidate) (In words) (To be filled by the Candidate) (In words) (To be filled by the Candidate) (In words) (In figures as in Admit Card (In words) (In words) (In words) (In words) (In words) (In figures as in Admit Card (In words) (In words) (In words) (In words) (In figures as in Admit Card (In words) (In figures as in Admit Card (In words) (In words) (In figures as in Admit Card (In words) (In words) (In figures as in Admit Card (In words) (In words) (In figures as in Admit Card (In words)		PUBLIC ADM.	INISTRATIC	JΝ		PUBLIC ADMINISTRATION					
Seat No. (Name) (Name) (Name) (In words) (In wariant method the candidate of the state of the paper seals and surfact wariant method on the cover pages in the space provided on the training the candidate with the inferior in finite state of the paper seal on the space positions or the space of the space	Sign	nature and Name of Invigilator	Seat No.								
2. (Signature) (Name) (Name) (Name) (Name) (Name) (OMR Sheet No. (To be filled by the Candidate) (To be filled by the Candidate) (To be filled by the Candidate) (In words) (In word	1. (S	Signature)	(I:	n fig	gures	as in	Adı	nit C	Card)		
(Name)	(N	Name)	Seat No								
Time Allowed : 2½ Hours] Number of Pages in this Booklet : 40 Number of Pages in this Booklet : 40 Number of Questions in this Booklet : 7 I. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. 2. This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options). 3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet. Mall be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. 4. Each question has formation printed on the correct response marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct responses. All the commencement of examination, the question Booklet. After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. 4. Each question has formation printed on the correct response marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response and terms. Example: where (C) is the correct response marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct response marked (A)	2. (S	Signature)		(In	word	ls)					
Number of Pages in this Booklet : 40 Instructions for the Candidates 1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. 2. This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. Al/questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options). 3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet. (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet. (iii) Alter this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. (iii) Alter this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. (iii) C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. 8. Beach questions of the depart of the page of the proper of the	(N	Name)	OMR Sheet No.								
Number of Pages in this Booklet : 40 Instructions for the Candidates 1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. 2. This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry twomarks. Alfquestions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options). 3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet. (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted. 4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct response. (A) B) D 5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. 6. Read instructions given inside carefully. 8. Booklet with the period of 5 minutes, you are requested to open at the degree of this cover page. Faulty booklets will be given. The same may please be noted. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet it will not be evaluated. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet jive indicated below on the correct responses against each item. Example: where (C) i	JA	N - 21318	(To be	e fill	ed by	the	Cand	lidat	e)		
1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. 2. This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry twomarks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options). 3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet. (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. Each questions has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct response. (A) B) D 5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. 6. Read instructions given inside carefully. Bouh Work is to be done at the end of this booklet.	Tim	ne Allowed : 2½ Hours]		[]	I axii	num	Ma	rks	: 150		
1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. 2. This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry twomarks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options). 3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet. (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet without sticker-seal or open booklet. (iii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. 4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct response. (a) B D D 5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet; twill not be evaluated. 6. Read instructions given inside carefully. 8. D D (iii) After this verification is over, the OMR Sheet it will not be evaluated. 6. Read instructions given inside carefully. 8. D D (iii) After this verification is over, the OMR Sheet it will not be evaluated. 6. Read instructions given inside carefully.	Nur	nber of Pages in this Booklet : 40	Number of Qu	ıesti	ions i	n thi	s Bo	okle	t : 75		
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct response. ABDD D 5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. Read instructions given inside carefully. 6. Read instructions given inside carefully. Rough Work is to be done at the end of this booklet. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) 3ii. एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिव आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकप काळा/नळा करावा. उदा: जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर. ABDD D या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नाची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावील इत्तर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.	2.	Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry twomarks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options). At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet. (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number	परिक्षार्थींनी आपला अ तसेच आपणांस दिलेल सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 आहेत. या प्रश्नपत्रिकेत हे या विषयाच्या संपूर्ण परीक्षा सुरू झाल्यावर हिंगा विषयाच्या संपूर्ण पहाव्यात. (i) प्रश्नपत्रिका सिल नसलेल (ii) पहिल्या पृष्ठ तसेच प्रश्नप पृष्ठे कमी अकम असलेत सुरुनप प्रश्न असलेत च्या प्रश्नपत्रिका विद्यार्थ्यांनी	ासन क्रम्या उत्तर ज्ञा उत्तर ज्ञा बहुपय तील सर्व अभ्यास् विद्याध्य दर प्रश्ना उघडण्य गि किंवा मिराव चित्रं मागवृ ही तसेच नोंद्र घ्य	मांक या पृ पत्रिकेचा र्यायी प्रश्ने त्र प्रश्न सो तक्रमावर र्गाला प्रश्ना पत्रिका उ मासाठी प्रश् । सील उघ मूद्ध केल्या ल एकूण वा इतर त्र् निटातच । वेळही व पावी.	ष्ठावरील क्रमांक त अडितः उडिवणे अ आधारित पत्रिका वि घडून खा नपत्रिकेव प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची प्रश्नांची	वरच्या व याखाली प्रत्येक मिनवार्य आहेत. त्ली जाई लील बाव प्रश्नपत्रि मुख्या । संख्या ।	लिहावा. प्रश्नास आहे. सव ल. सुरुव बी अवश्व केची एव पडताळू प्रश्नांचा दोष प्रश् प्रत्त देऊ पित्रिका।	दोन गुण दरचे प्रश्न गतीच्या 5 य तपासून उघडावे. हारू नये. कूण पृष्ठे न पहावी. चूकीचा नपत्रिका ज दुसरी बदलून वी कृपया		
5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. 6. Read instructions given inside carefully. 7. Rough Work is to be done at the end of this booklet. 5. इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.	4.	Each question has four alternative responses marked (A) , (B) , (C) and (D) . You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.	ओ.एम.आर. 4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A) आहेत. त्यातील योग्य काळा/निळा करावा.	उत्तरपा , (B), ((उत्तराच	त्रेकेचा नं C) आणि त्रा रकाना	बर लिहाव (D) अशं खाली व	त्रा. ो चार वि	वकल्प उ	त्तरे दिली		
8 प्रतास के अपने प्रतास के अपने प्रतास के अपने कि आतं दिलेल्या सचना काळजीपर्वक वाचाव्यात.	6.	Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. Read instructions given inside carefully. Rough Work is to be done at the end of this booklet.	(A) 5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश् इतर ठिकाणी लिहीलेली) (ा नांची उत्त उत्तरे तप	B तरे ओ.एम् ॥सली जाण	(1.आर. उ गार नाहीत	्र त्तरपत्रिव	केतच दश	र्गवावीत.		

- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the 9. end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination
- Use only Blue/Black Ball point pen. 10.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited. 11.
- 12. There is no negative marking for incorrect answers.

- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किवा ओळ्ख पटेल अशी कोणतीही खूण 8. केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- 9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे पुरत् करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम्.आर्. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- 10. फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही. 11.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही. 12.

Public Administration Paper III लोक प्रशासन

प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed: 2½ Hours] [Maximum Marks: 150

Note: This paper contains Seventy Five (75) multiple choice questions. Each carrying Two (2) marks. Attempt All questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पचहत्तर (75) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

- 1. The nature of Development
 Administration is different from
 traditional administration. (Choose
 the odd man out):
 - (A) Structural and function similarity
 - (B) Goal-oriented and innovative
 - (C) New techniques and new attitudes
 - (D) Citizen participation
- 2. The concept of Development Administration used after
 - (A) First World War
 - (B) Second World War
 - (C) Mayo's Resolution
 - (D) Riggs concept

- विकास प्रशासन आणि पारंपरिक प्रशास-नातील फरक (खालीलपैकी चुकीचे उत्तर निवडा):
 - (A) रचनात्मक आणि कार्यात्मक सारखेपणा
 - (B) ध्येयाभिमूख आणि नाविन्यपूर्ण
 - (C) नवे तंत्र आणि नवीन अभिवृत्ती
 - (D) नागरी सहभाग
- विकास प्रशासनाची संकल्पना "" नंतर वापरली गेली.
 - (A) प्रथम महायुद्धा
 - (B) द्वितीय महायुद्धा
 - (C) मेयोच्या क्रांती
 - (D) रिग्जच्या संकल्पने

- 3. The political system in underdeveloped countries can be divided into:
 - (A) Traditional autocracy system
 - (B) Dominant party mobilization system
 - (C) Non-communist system
 - (D) Autocratic elite system
- 4. Who considered differentiation and integration as two key elements in the process of development?
 - (A) Panandikar
 - (B) Neal F.W.
 - (C) F.W. Riggs
 - (D) Milton

- 3. अविकसित राष्ट्रांमधील राजकीय व्यवस्था खालीलप्रमाणे विभागली जाऊ शकते :
 - (A) पारंपरिक हुकूमशाही व्यवस्था
 - (B) प्रबळ पक्ष कृतिप्रवण व्यवस्था
 - (C) बिगर साम्यवादी व्यवस्था
 - (D) हुकूमशाही अभिजन व्यवस्था
- 4. विकास प्रक्रियेमध्ये अलगीकरण आणि एकात्मीकरण हे दोन महत्त्वपूर्ण घटक आहेत असे कोणाचे मत होते ?
 - (A) पाणंदीकर
 - (B) एफ.डब्ल्यू. नेल
 - (C) एफ.डब्ल्यू. रिग्ज
 - (D) मिल्टन

- 5. Assertion (A) and Reason (R) pattern:
 - **Assertion (A)**: The concept of Development Administration is used in two interrelated senses.

Reason (R): The administration of development and development of administration are intertwined.

Codes:

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanationof (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and(R) is not the correctexplanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

- 5. विधान (A) आणि कारण (R) प्रारूप:
 - विधान (A) : विकास प्रशासन संकल्पना दोन आंतरसंबंधी स्वरूपात वापरली आहे.
 - कारण (R) : विकासाचे प्रशासन आणि प्रशासनाचा विकास परस्परात गुंफलेले आहेत.

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि(R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरणआहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण
 नाही
- (C) (A) बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे

6. Assertion (A) and Reason (R) pattern:

Assertion (A): Importance of the Cabinet Secretariat is due to expansion in the scope of government.

Reason (R): Advancement of technology has resulted in creation of government agencies.

Select the *correct* answer from the codes given below:

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanationof (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but(R) is not the correctexplanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

6. विधान (A) आणि कारण (R) नमुना :

विधान (A): शासनाच्या कार्यविस्तारामुळे केंद्रीय सचिवालयाचे महत्त्व वाढले आहे.

कारण (R): तांत्रिक विकासामुळे शासकीय अभिकरणांची निर्मिती होते.

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून **योग्य** पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण
 नाही
- (C) (A) हे बरोबर आहे, परंतु (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, परंतु (R) हे बरोबर आहे

- 7. Who has recommended that "The Cabinet Secretary should be an administrative officer of the highest rank"?
 - (A) Chester Barnard
 - (B) N. Gopalswami
 - (C) Gulick
 - (D) Woodrow Wilson
- 8. Who of the following is the first line supervisor in secretariat hierarchy?
 - (A) Secretary
 - (B) Deputy Secretary
 - (C) Additional Secretary
 - (D) Secretariat Officer

- 7. ''कॅबीनेट सेक्रेटरी हा उच्च पदस्थातील प्रशासकीय अधिकारी असावा'' असे कोणी सूचित केले ?
 - (A) चेस्टर बर्नार्ड
 - (B) एन. गोपालस्वामी
 - (C) गुलिक
 - (D) वुड्रो विल्सन
- सिचवालयीन पदपरंपरेत प्रथम स्तरीय पर्यवेक्षक
 खालीलपैकी कोण असतो ?
 - (A) सचिव
 - (B) उपसचिव
 - (C) अतिरिक्त सचिव
 - (D) सचिवालयीन अधिकारी

9.	The rules for transaction of business	
	of Government of India are made	
	by	
	(A) President	
	(B) Prime Minister	
	(C) Parliament	
	(D) Secretariat	

- 10. 'Academy Board' of Sardar

 Vallabhbhai Patel National Police

 Academy is headed by:
 - (A) Home Minister
 - (B) Home Secretary
 - (C) Minister of Human Resource

 Development
 - (D) Secretary of Human Resource

 Development

- 9. भारत सरकारच्या व्यवहारांबाबतचे नियम द्वारे निर्माण केले जातात.
 - (A) राष्ट्रपती
 - (B) प्रधानमंत्री
 - (C) संसद
 - (D) सचिवालय
- 10. सरदार वल्लभभाई पटेल राष्ट्रीय पोलीस अकादमीच्या 'अकादमी मंडळाचे' प्रमुखपद हे भूषवितात :
 - (A) गृह मंत्री
 - (B) गृह सचिव
 - (C) मानव संसाधन विकास मंत्री
 - (D) मानव संसाधन विकास सचिव

11.	The State Chief Secretary does not	11.	राज्याचा प्रमुख सचिव म्हणून कार्य
	act as:		करीत नाही .
	(A) Principal Advisor to the Chief		
	Minister		(A) मुख्यमंत्र्याचा प्रमुख सल्लागार
	(B) Principal Advisor to the		(B) राज्यपालाचे प्रमुख सल्लागार
	Governor		
	(C) Secretary to the Cabinet		(C) कॅबीनेटचे सचिव
	(D) Secretary to the Chief Minister		(D) मुख्यमंत्र्याचे सचिव
12.	Citizen charter, in India, ensures in	12.	भारतातील नागरी संहिता प्रशासनामध्ये
	administration:		ची खात्री देते.
	(A) Quality approach		(A) गुणवत्ता दृष्टिकोण
	(B) Flexibility		(B) लवचिकता
	(C) Impartiality		(C) भेदभाव विरहितता
	(D) Uniformity		(D) एकलता/एकरूपता
		l	

13. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below:

List I

- (a) Governor
- (b) Council of Ministers
- (c) Duties of Chief Minister
- (d) Legislative Council

List II

- (1) Article 167
- (2) Article 169
- (3) Article 155
- (4) Article 163

Codes:

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (3) (2) (4) (1)
- (D) (3) (4) (1) (2)
- 14. It lays down the full blueprint of personnel processes :
 - (A) Executive Decisions
 - (B) Administrative Rules
 - (C) Constitutional Provisions
 - (D) Manpower Planning

13. खालील सूची I शी सूची II जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य उत्तर लिहा :

सूची I

- (a) राज्यपाल
- (b) मंत्री परिषद
- (c) मुख्यमंत्र्याची कर्तव्ये
- (d) विधी परिषद

सूची II

- (1) अनुच्छेद 167
- (2) अनुच्छेद 169
- (3) अनुच्छेद 155
- (4) अनुच्छेद 163

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (3) (2) (4) (1)
- (D) (3) (4) (1) (2)
- 14. "" हे सेवक/कर्मचारी प्रक्रियेचा परिपूर्ण आकृतिबंध सादर करते.
 - (A) कार्यकारी निर्णय
 - (B) प्रशासकीय नियम
 - (C) घटनात्मक तरतुदी
 - (D) मनुष्यबळ नियोजन

15.	Even a brilliant training cannot	15.	उत्कृष्ट प्रशिक्षण देखील यातील दोषाला
	repair a faulty:		दुरुस्त करू शकत नाही .
	(A) Recruitment		(A) नियुक्ती
	(B) Placement		(B) स्थाननिश्चिती
	(C) Procedure		(C) पद्धती
	(D) Organization		(D) संघटना
16.	Morale is improved by the concept	16.	या संकल्पनेद्वारे मनोबलात सुधारणा
	of:		होते.
	(A) Authority		(A) अधिसत्ता
	(B) Hierarchy		(B) पदपरंपरा
	(C) Teamwork		(C) समूहकार्य
	(D) Accountability		(D) जबाबदारी
17.	The focus of performance appraisal	17.	निष्पादन मूल्यमापनाचा भर वर
	is on:		असतो.
	(A) Professional Accomplishments		(A) व्यावसायिक परिपूर्ती
	(B) Personal Accomplishments		(B) वैयक्तिक परिपूर्ती
	(C) Performance Skill		(C) निष्पादन कौशल्य
	(D) Value attitudes		(D) मूल्य प्रवृत्ती

18.	Which one of the following is <i>not</i> a	18. भार	तातील स्थानि	क्र ग्रामीण	शासनासमोरील
	challenge before local rural government in India ?	खাര	नीलपैकी कोण	ते आव्हान	नाही ?
	(A) Financial support	(A)	वित्तीय आध	र	
	(B) Law and order	(B)	कायदा आणि	ा सुव्यवस्थ	ग
	(C) Access to marketing outlets	(C)	बाजारपेठेची	अनउपलब्ध	गता
	(D) Promotion of agricultural research	(D)	कृषी संशोध	नास वाव	
19.	The number of demands in General	19. नाग	री खर्चासाठी सव	र्त्रसाधारण अ	ार्थसंकल्पात किती
	Budget for civil expenditure is	माग	ण्या असतात	?	
	(A) 109	(A)	109		
	(B) 106	(B)	106		
	(C) 103	(C)	103		
	(D) 102	(D)	102		

- 20. Which of the following is *not* true about Comptroller and Auditor General of India?
 - (A) CAG is appointed by the President
 - (B) He enjoys the security of tenure
 - (C) He can be removed by the President of his pleasure
 - (D) His salary is charged upon the Consolidated Fund of India
- 21. A new office of the Comptroller

 General of Accounts (CGA) has been

 created as a part of:
 - (A) The Department of Economic

 Affairs
 - (B) The Department of Expenditure
 - $(C) \ \ The \ Department \ of \ revenue$
 - (D) The Department of Financial Services

- 20. खालीलपैकी कोणते भारताच्या नियंत्रक व महापरीक्षकाच्या बाबतीत सत्य **नाही** ?
 - (A) कॅगची नियुक्ती राष्ट्रपतीद्वारे होते
 - (B) त्यास कार्यकाळाची सुरक्षा मिळते
 - (C) त्यास राष्ट्रपतीच्या इच्छेने हटविता येऊ शकते
 - (D) भारताच्या संचित निधीतून त्याचे वेतन होते
- 21. महालेखा-नियंत्रकाचे नवीन कार्यालय याचा भाग महणून निर्माण करण्यात आलेले आहे :
 - (A) आर्थिक व्यवहार विभाग
 - (B) व्यय विभाग
 - (C) महसूल विभाग
 - (D) वित्तीय सेवा विभाग

- 22. Who made the first use of sample testing in Social Science ?
 - (A) Charles Booth
 - (B) P.V. Young
 - (C) M.L. Bowell
 - (D) Frank Yatan
- 23. Which type of research faced the problem of finding appropriate primary sources?
 - (A) Descriptive research
 - (B) Explorative research
 - $(C) \ Experimental \ research$
 - (D) Historical research
- 24. What do you call for the subsect of a larger population in social research?
 - (A) Society
 - (B) Sample
 - (C) Community
 - (D) Group of peoples

- 22. "" या विचारवंतानी नमुना चाचणीचा वापर प्रथम सामाजिकशास्त्रात केला.
 - (A) चार्ल्स बुथ
 - (B) पी.व्ही. यंग
 - (C) एम.एल. बाऊल
 - (D) फ्रॅंक याटन
- 23. कोणत्या प्रकारच्या संशोधनामध्ये सुयोग्य प्राथमिक साधनांचा शोध घेण्याची समस्या असते ?
 - (A) वर्णनात्मक संशोधन
 - (B) शोधाराधित संशोधन
 - (C) प्रायोगिक संशोधन
 - (D) ऐतिहासिक संशोधन
- 24. मोठ्या लोकसंख्येच्या उपसमूहास सामाजिक संशोधनामध्ये आपण काय म्हणतो ?
 - (A) समाज
 - (B) नमुना
 - (C) समुदाय
 - (D) लोकांचा गट

- 25. Secondary sources of data collection include:
 - (A) Interviews
 - (B) Radio Appeals
 - (C) Rare Manuscripts
 - (D) Questionnaires
- 26. This is a list of questions called schedule used by the investigator for measuring attitudes, opinions and behaviours:
 - (A) Observation schedule
 - (B) Document schedule
 - (C) Rating schedule
 - (D) Evaluation schedule
- 27. Consider the following statements:
 - (1) Schedule XI contains 18 subject of Panchayat jurisdiction.
 - (2) Schedule XII contains 29 subject of Municipal jurisdiction

Which of the above statements is/ are *correct*?

- (A) Only (1) is correct
- (B) Only (2) is correct
- (C) Both statements are correct
- (D) Both statements are incorrect

- 25. तथ्य संकलनाच्या दुय्यम साधनामध्ये चा समावेश होतो.
 - (A) मुलाखत
 - (B) आकाशवाणीद्वारे आवाहन
 - (C) दुर्लभ दस्तावेज
 - (D) प्रश्नावली
- 26. अनुसूची हा प्रश्नांचा संच असतो जो संशोधकाद्वारे वृत्ती, मत आणि वर्तनाच्या मापनासाठी उपयोगात आणला जातो :
 - (A) निरीक्षण अनुसूची
 - (B) दस्तऐवज अनुसूची
 - (C) वर्गवारी/श्रेणी अनुसूची
 - (D) मूल्यमापन अनुसूची
- 27. खालील वाक्य ध्यानात घ्या :
 - (1) परिशिष्ट अकरा मध्ये अठरा विषय पंचायत क्षेत्रातील
 - (2) परिशिष्ट बारामध्ये एकोणतीस विषय महापालिका क्षेत्रातील

वरीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?

- (A) केवळ (1) सत्य
- (B) केवळ (2) सत्य
- (C) दोन्हीही विधाने सत्य
- (D) दोन्हीही विधाने असत्य

- 28. In the wake of 73rd and 74th

 Constitutional Amendments, the

 development role of the Collector has

 become
 - (A) Very powerful
 - (B) Ceremonial
 - (C) Motivational
 - (D) More accountable without power
- 29. Which of the following pair is *not* correctly matched?
 - (A) District Collector is Chief

 Executive Officer of ZP: Odisha
 - (B) District Collector is the

 Executive Director of DRDA:

 Andhra Pradesh
 - (C) DRDA is under District
 Collector : Maharashtra
 - (D) The Collector plays very crucial role in the execution of welfare programmes: Rajasthan

- 28. 73व्या व 74व्या घटनेदुरुस्तीप्रमाणे जिल्हा-धिकाऱ्याची विकासातील भूमिका :
 - (A) अधिक शक्तिमान
 - (B) सत्कारशील
 - (C) अभिप्रेरणादायी
 - (D) अधिकारांशिवाय अधिक उत्तरदायी
- 29. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळत नाही ?
 - (A) जिल्हाधिकारी हा जिल्हा परिषदेचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी आहे : ओडिशा
 - (B) जिल्हाधिकारी हा जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचा कार्यकारी संचालक आहे : आंध्रप्रदेश
 - (C) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा जिल्हा-धिकाऱ्या अंतर्गत आहे : महाराष्ट्र
 - (D) कल्याणकारी कार्यक्रमाच्या अंमलबजा-वणीत जिल्हाधिकारी महत्त्वाची भूमिका वढवतो : राजस्थान

30. Assertion (A) and Reason (R) pattern:

Assertion (A): In Indian Administration the tent is mighter than the pen.

Reason (R): To impress on the collector the necessity of field visit to meet the people in their normal surroundings and to see things for himself.

Select the *correct* answer from the codes given below:

Codes:

- (A) Both (A) and (R) are true and(R) is the correct explanationof (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

30. विधान (A) आणि कारण (R) प्रारूप:

विधान (A): भारतीय प्रशासनात लेखनीपेक्षा तंब्च अधिक सामर्थ्यवान आहे.

कारण (R): जिल्हाधिकाऱ्याने जनतेला त्यांच्या नेहमीच्या परिस्थितीत जाऊन भेटणे व ते कसे जगतात ते प्रत्यक्ष अनुभवणे फार महत्त्वाचे असते. खालील संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु
 (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे, पण (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, पण (R) हे बरोबर आहे

- 31. What is right chronological order of commissions and committees studying for various urban issues in India?
 - (1) Royal Commission on

 Decentralization
 - (2) Statutory Commission on local self government
 - (3) Taxation Enquiry Commission
 on local taxation and local
 government
 - (4) Lord Ripon's resolution on local self government
 - (A) (1), (2), (3), (4)
 - (B) (4), (3), (2), (1)
 - (C) (3), (2), (1), (4)
 - (D) (4), (1), (3), (2)

- 31. भारतातील नागरी प्रश्नांसंबंधी अभ्यास करण्या-स्तव निर्मित समित्यां व आयोगांचा कालक्रम कसा आहे ?
 - (1) विकेंद्रीकरणाबाबतची रॉयल कमिशन
 - (2) स्थानिक शासनासंबंधीचे वैधानिक कमिशन
 - (3) स्थानिक कर व स्थानिक शासनासंबंधीचे करविषयक चौकशी कमिशन
 - (4) लॉर्ड रिपनचे स्थानिक शासनासंबंधीचे ठराव
 - $(A) \ (1), \ (2), \ (3), \ (4)$
 - (B) (4), (3), (2), (1)
 - (C) (3), (2), (1), (4)
 - (D) (4), (1), (3), (2)

- 32. What do you call for the process of transforming social policy into social services?
 - (A) Social Welfare Administration
 - (B) Social Service
 - (C) Social Security Schemes
 - (D) Development Administration
- 33. Under the Constitution welfare is a:
 - (A) Union subject
 - (B) State subject
 - (C) Concurrent subject
 - (D) Residuary subject
- 34. The concept of Social Justice finds a mention in the Constitution under articles:
 - (a) 38
 - (*b*) 39
 - (c) 40
 - (d) 43

Codes:

- (A) (a) and (b)
- (B) (a), (b) and (c)
- (C) (a), (b) and (d)
- (D) (a), (b), (c) and (d)

- 32. सामाजिक धोरणांना सामाजिक सेवांमध्ये परिवर्तित करण्याच्या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?
 - (A) समाज कल्याण प्रशासन
 - (B) समाज सेवा
 - (C) सामाजिक सुरक्षा योजना
 - (D) विकास प्रशासन
- 33. राज्यघटनेमध्ये लोककल्याण हा
 - (A) संघ विषय
 - (B) राज्य विषय
 - (C) समवर्ती विषय
 - (D) अवशिष्ट/शेषाधिकार विषय
- राज्यघटनेमध्ये सामाजिक न्यायाची संकल्पना
 कलमांमध्ये आढळते.
 - (a) 38
 - (*b*) 39
 - (c) 40
 - (d) 43

संकेतांक :

- (A) (a) आणि (b)
- (B) (a), (b) आणि (c)
- (C) (a), (b) आणि (d)
- (D) (a), (b), (c) आण (d)

35.	Which of the following is <i>not</i> a target	35.	खालीलपैकी कोणता सामाजिक न्याय आणि
	group of the Ministry of Social		सक्षमीकरण मंत्रालयाचा लक्ष-गट नाही ?
	Justice and Empowerment ? (A) Senior Citizens		(A) ज्येष्ठ नागरिक
	(B) Transgender		(B) तृतीय पंथी
	(C) Beggars		(C) भिकारी
	(D) Labour		(D) मजूर
36.	In some countries the term NGO is	36.	काही देशांमध्ये गैर-सरकारी संस्थांना
	applied to an organization that in another country would be called		या नावाने संबोधिले जाते.
			(A) विकासकारी संस्था
	(A) Development organisation		(B) नफा विरहीत संस्था
	(B) Non-profit organization		(C) कल्याणकारी संस्था
	(C) Welfare organization		(D) सामाजिक संस्था
	(D) Social organization	37.	
37.	Public Policy is a:	0	
	(A) Discrete Decision		(A) सुज्ञ निर्णय
	(B) Pattern of Activity		(B) कृती पद्धती
	(C) Interest Aggregation		(C) हित समूच्चयन
	(D) Interest Articulation		(D) हित ससत्रीकरण

- 38. Put in order the following stages of Public Policy:
 - (1) Policy Education
 - (2) Policy Interpretation
 - (3) Policy implementation
 - (4) Policy formulation

Codes:

- (A) (4), (2), (1), (3)
- (B) (1), (4), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4), (3)
- (D) (2), (4), (3), (1)
- 39. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below:

List I

- (a) Elite Model
- (b) Systems Model
- (c) Neo-institutionalist model
- (d) Incremental model

List II

- (1) Concept of information theory
- (2) Preserve the status quo
- (3) Conservative tendency in policy making-decision
- (4) Four Arenas of Power

Codes:

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (4) (3)
- (B) (1) (3) (2) (4)
- (C) (3) (4) (1) (2)
- (D) (4) (2) (3) (1)

- 38. सार्वजनिक धोरणाच्या टप्प्यांची क्रमानुसार मांडणी करा:
 - (1) धोरण शिक्षण
 - (2) धोरण अन्वयार्थ
 - (3) धोरण अंमलबजावणी
 - (4) धोरण निर्मिती

संकेतांक :

- (A) (4), (2), (1), (3)
- (B) (1), (4), (2), (3)
- (C) (1), (2), (4), (3)
- (D) (2), (4), (3), (1)
- 39. सूची I शी सूची II ला जुळवा आणि दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) श्रेष्ठीजन प्रारूप
- (b) व्यवस्था प्रारूप
- (c) नव-संस्थावादी प्रारूप
- (d) अभिवृद्धीचे प्रारूप

सूची II

- (1) माहिती सिद्धांताची संकल्पना
- (2) यथास्थिती राखणे
- (3) धोरण निर्धारणातील रूढीवादी प्रवृत्ती
- (4) सत्तेची चार क्षेत्र

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (4) (3)
- (B) (1) (3) (2) (4)
- (C) (3) (4) (1) (2)
- (D) (4) (2) (3) (1)

		Ī	
40.	Who is the first thinker to state the	40.	राज्यशास्त्रातील धोरणशास्त्र संकल्पनेबद्दल विचार
	policy science concept in Political		मांडणारा हा पहिला विचारवंत
	Science ?		आहे.
	(A) Max Weber		(A) मॅक्स वेबर
	(B) John Wright		(B) जॉन राइट
	(C) L.D. White		(C) एल.डी. व्हाईट
	(D) Harold Laswell		(D) हेरॉल्ड लॉसवेल
41.	Strategic planning concentrates	41.	व्यूहरचनात्मक नियोजनाच्ये केंद्रबिंदू
	on		आहे.
	(A) Extensive documentation		(A) व्यापक दस्तावेजीकरण
	(B) Decision-making		(B) निर्णय निर्धारण
	(C) Fate of subunits		(C) उपविभागांचे भविष्य
	(D) Planners		(D) नियोजक

- 42. The President of India can appoint
 according to the Article 338
 of the Constitution of India.
 - (A) Union Public Service Commission
 - (B) National Commission for Backward Classes
 - (C) Minorities Commission
 - (D) Scheduled Caste and Scheduled
 Tribes Commission
- 43. Who has said that "Directive Principles of State Policy stand for the greatest guarantee for a genuine democracy of India"?
 - (A) M.C. Setalwad
 - (B) M.V. Pylee
 - (C) Dr. B.R. Ambedkar
 - (D) B.N. Rao

- 42. भारताचे राष्ट्रपती भारतीय संविधानाच्या कलम 338 अन्वये नेमू शकतात.
 - (A) केंद्रीय लोक सेवा आयोग
 - (B) मागासवर्गीयांसाठी राष्ट्रीय आयोग
 - (C) अल्पसंख्याक आयोग
 - (D) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती आयोग
- 43. ''राज्याची मार्गदर्शक तत्त्वे म्हणजे भारतातल्या खऱ्याखुऱ्या लोकशाहीसाठी सर्वात मोठी हमी होय'', असे कोणी म्हटले आहे ?
 - (A) एम सी सेटलवाद
 - (B) एम.व्ही. पायली
 - (C) डॉ. बी.आर. आंबेडकर
 - (D) बी.एन. राव

44.	According to the Article of the
	Constitution of India, facilities to the
	Scheduled castes and Scheduled
	tribes are given for the term of ten
	years.
	(A) 338
	(B) 334

- 45. Since the enactment of Government of India Act 1935, this term has been generally referred to as
 - (A) OBC

(C) 244

(D) 164

- (B) Scheduled Caste
- $(C) \ \ Women \ \ Empowerment$
- (D) Scheduled Caste and Tribe

- 44. भारतीय संविधानाच्या कलमानुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातींना दहा वर्षांसाठी सवलती दिल्या जातात.
 - (A) 338
 - (B) 334
 - (C) 244
 - (D) 164
- 45. गोव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट, 1935 च्या निर्मितीपासून साधारणत: ही शब्दरचना वापरली जाते :
 - (A) ओबीसी
 - (B) अनुसूचित जाती
 - (C) महिला सक्षमीकरण
 - (D) अनुसूचित जाती आणि जमाती

46. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below:

List I

- (a) Protection of Civil Right Act
- (b) The Scheduled Castes and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities Act)
- (c) Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act
- (d) National Commission for Backward Classes Act

List II

- (1) 1955
- (2) 1989
- (3) 1993
- (4) 2007

Codes:

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (4) (3)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (3) (1) (4)
- (D) (1) (2) (4) (3)

46. सूची I शी सूची II ला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) नागरी हक्क सुरक्षा अधिनियम
- (b) अनुसूचित जाती आणि जमाती (अत्याचार प्रतिबंध अधिनियम)
- (c) पालक आणि ज्येष्ठ नागरिक देखभाल आणि कल्याण अधिनियम
- (d) मागास वर्गासाठी राष्ट्रीय आयोग अधिनियम

सूची II

- (1) 1955
- (2) 1989
- (3) 1993
- (4) 2007

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (4) (3)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (3) (1) (4)
- (D) (1) (2) (4) (3)

- 47. Most debated problem concerning
 Public Sector undertakings is:
 - (A) Restructuring of PSEs
 - (B) Disinvestment
 - (C) Financial scarcity
 - (D) Greater autonomy
- 48. The main reason for the limited success of the public enterprises in India are:
 - (1) Over-capitalisation
 - (2) Lack of autonomy due to faulty control
 - (3) Unsound and non-rational price policy
 - (4) Lower utilization of the production capacities

Codes:

- (A) (1), (2), (3) and (4)
- (B) (2), (3) and (4)
- (C) (3) and (4)
- (D) only (1)

- 47. सार्वजनिक उद्यमातील सर्वाधिक विवादित समस्या म्हणजे :
 - (A) सार्वजनिक उपक्रमांची पुनर्रचना
 - (B) निर्गुतवणूक
 - (C) आर्थिक उणीव
 - (D) अधिक स्वायत्तता
- 48. भारतातील सार्वजनिक उपक्रमांच्या मर्यादित यशाचे मुख्य कारण आहे :
 - (1) आपले भांडवलीकरण
 - (2) दोषयुक्त नियंत्रणामुळे स्वायत्ततेची उणीव
 - (3) दुबळे आणि अतार्किक मूल्य धोरण
 - (4) उत्पादन क्षमतांचा निम्न वापर

संकेतांक :

- (A) (1), (2), (3) आणि (4)
- (B) (2), (3) आणि (4)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) केवल (1)

- 49. The concept of globalization is related with:
 - (A) Single state centered market system
 - (B) The growth of single unified world market
 - (C) Geographical location of a firm
 - (D) Foreign capitalist transactions
- 50. The term Local Self Government has been used in those countries which were :
 - (A) Developing countries
 - (B) Developed countries
 - (C) Under the colonial rule
 - (D) Poor countries

- 49. जागतिकीकरणाची संकल्पना याच्याशी संबंधित आहे:
 - (A) एकलराज्य केंद्री बाजार व्यवस्था
 - (B) एकल जागतिक बाजाराची वाढ
 - (C) संस्थेचे भौगोलिक स्थान
 - (D) विदेशी भांडवली व्यवहार
- 50. स्थानिक स्वशासन ही परिभाषा त्या देशांमध्ये वापरली जाते जे होते.
 - (A) विकसनशील देश
 - (B) विकसित देश
 - (C) वसाहतीक साम्राज्यातील देश
 - (D) गरीब देश

51.	The 73rd Constitutional Amendment	51.	73व्या घटनादुरुस्तीन्वये घटनेत कोणते नवीन
	added a new schedule to the Indian		परिशिष्ट समाविष्ट करण्यात आले ?
	Constitution, that is		(A) 12वे परिशिष्ट
	(A) 12th Schedule		(A) 12प पाराराष्ट
	(B) 11th Schedule		(B) 11वे परिशिष्ट
	(C) 10th Schedule		(C) 10वे परिशिष्ट
	(D) 14th Schedule		(D) 14वे परिशिष्ट
52.	The democratic decentralisation at	52.	स्थानिक पातळीवर विकेंद्रित लोकशाही
	the grass-roots level has been		प्रतिकूलपणेच्या कारणामुळे बाधित
	adversely affected because of:		होते.
	(A) Devolution of power		(A) सत्तेचे हस्तांतरण
	(B) Local taxation		(B) स्थानिक कर
	(C) Procedural checks		(C) प्रक्रियात्मक पडताळणी
	(D) Discretionary grants		(D) विवेकाधीन अनुदान
53.	Before 1947 the British Raj in India	53.	1947 पूर्वी भारतातील ब्रिटिश राज्यात
	was		होते.
	(A) a regulatory administration		(A) नियामक प्रशासन
	(B) services administration		(B) सेवा प्रशासन
	(C) finance administration		(C) वित्तीय प्रशासन
	(D) welfare administration		(D) कल्याणकारी प्रशासन

- 54. What are the causes of urbanisation in India?
 - (1) Transportation facilities
 - (2) Industrialisation
 - (3) People's growing demands of luxurious living
 - (4) Population explosion
 - (5) Education facilities

Codes:

- (A) (1), (2), (3) and (4)
- (B) (2), (3) and (5)
- (C) (1), (2), (4) and (5)
- (D) (3), (4) and (5)
- 55. Which one of the following pair is *not* correctly matched ?
 - (A) Community Development
 Programme: 1952
 - (B) Ganga Kalyan Yojana : 2014
 - (C) Indira Aawas Yojana : 1986
 - (D) Integrated Rural Development
 Programme: 1978

- 54. भारतात शहरीकरणाची कोणती कारणे आहेत ?
 - (1) दळणवळण सुविधा
 - (2) औद्योगिकीकरण
 - (3) लोकांची विलासी जीवनाची वाढती मागणी
 - (4) जनसंख्या विस्फोट
 - (5) शिक्षणाच्या सुविधा

संकेतांक :

- (A) (1), (2), (3) आणि (4)
- (B) (2), (3) आणि (5)
- (C) (1), (2), (4) आणि (5)
- (D) (3), (4) आणि (5)
- 55. खालीलपैकी कोणती जोडी योग्य जुळत **नाही** ?
 - (A) सामुहिक विकास कार्यक्रम : 1952
 - (B) गंगा कल्याण योजना : 2014
 - (C) इंदिरा आवास योजना : 1986
 - (D) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम : 1978

56.	"Administration is politics since it	56.	''प्रशासन हे राजकारण आहे तरी ते
	must be responsive to the public		जनहिताला जबाबदार असावे'' असे कोणी
	interests," is said by:		म्हटले ?
	(A) Wilson		(A) विल्सन
	(B) Appleby		(B) ॲपलबी
	(C) Waldo		(C) वाल्डो
	(D) Wiedner		(D) विडनर
57.	The POSDCORB view is criticized	57.	पोस्डकॉर्ब दृष्टिकोनावर टिका केली जाते
	because it ignores:		कारण:
	(A) Managerial Techniques		(A) व्यवस्थापकीय तंत्रे
	(B) Managerial Processes		(B) व्यवस्थापकीय प्रक्रिया
	(C) Substance of the subject		(C) विषयाचे सारतत्त्व
	(D) Efficiency		(D) कार्यक्षमता
58.	New Public Administration	58.	नव लोकप्रशासन वर भर देते.
	emphasizes on :		(A) संघटनात्मक संरचना
	(A) Organizational structure		
	(B) Bureaucratic authority		(B) नोकरशाही स्वायत्तता
	(C) Participatory processes		(C) सहभागी प्रक्रिया

(D) Value-free administration

(D) मूल्यविरहीत प्रशासन

59. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below:

List I

- (a) New Public Administration
- (b) Development Administration
- (c) Comparative Administration
- (d) Administrative Development

List II

- (1) Edward Weidner
- (2) Robert Dahl
- (3) Dwight Waldo
- (4) F.W. Riggs

Codes:

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (1) (4) (2)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (2) (4) (1) (3)

59. सूची I शी सूची II ला जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) नव लोकप्रशासन
- (*b*) विकास प्रशासन
- (c) तुलनात्मक प्रशासन
- (d) प्रशासकीय विकास

सूची II

- (1) एडवर्ड वीडनर
- (2) रॉबर्ट ढाल
- (3) ड्वाईट वाल्डो
- (4) एफ.डब्ल्यू. रिग्ज

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (1) (4) (2)
- $(B) \quad \ (4) \qquad (3) \qquad \ (2) \qquad (1)$
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (2) (4) (1) (3)

- 60. In which of the following is *not* common in public and private administrations?
 - (A) Filing
 - (B) Managerial techniques
 - (C) Scope and complexity
 - (D) Accounting
- 61. Which one of the following elements is ignored by the classical theory?
 - (A) Formal structure
 - (B) Managerial techniques
 - $(C) \ \ Informal \ \ patterns$
 - (D) Principles of organisation

- 60. खालीलपैकी कोणते लोकप्रशासन आणि खाजगी प्रशासनात सारखे **नाही** ?
 - (A) नस्तीकरण
 - (B) व्यवस्थापकीय तंत्रे
 - (C) व्याप्ती आणि जटिलता
 - (D) लेखांकन
- 61. खालीलपैकी कोणते तत्त्व पारंपरिक सिद्धांताद्वारे उपेक्षित आहे ?
 - (A) औपचारिक संरचना
 - (B) व्यवस्थापकीय तंत्रे
 - (C) अनौपचारिक पद्धती
 - (D) संघटनेची तत्त्वे

62. **Assertion (A)**: There cannot be an organisation without hierarchy.

Reason (R): Organisation involves a group of people amongst whom work is divided.

Answer the question using the codes given below:

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true
- 63. The principle of unity of command was rejected by:
 - (1) F.W. Taylor
 - (2) Seclor Hudson
 - (3) J.D. Millet
 - (4) Herbert Simon

Codes:

- (A) (1), (3) and (4)
- (B) (1) and (4)
- (C) (1), (2) and (3)
- (D) (1), (2), (3) and (4)

62. विधान (A) : अधिकार परंपरेशिवाय संघटना असू शकत नाही.

कारण (R): संघटना हा असा मानवी गट आहे की ज्यामध्ये कामाची विभागणी केली जाते.

संकेतांक :

- (A) (A) व (R) दोन्हीं बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचुक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत, परंतु (R) हे (A) चे अचुक स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) हे बरोबर आहे, पण (R) हे चूक आहे
- (D) (A) हे चूक आहे, पण (R) हे बरोबर आहे
- 63. आज्ञेची एकता हे तत्त्व खालीलपैकी कोणी नाकारले ?
 - (1) एफ.डब्ल्यू. टेलर
 - (2) सेक्लर हडसन
 - (3) जे.डी. मिलेट
 - (4) हर्बर्ट सायमन

संकेतांक :

- (A) (1), (3) आणि (4)
- (B) (1) आणि (4)
- (C) (1), (2) आणि (3)
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

64.	The most important means of	64. समन्वयाचे सर्वात महत्त्वपूर्ण साधन कोणते
	co-ordination is:	आहे ?
	(A) Hierarchy	(A) पदसोपान
	(B) Consultation	(B) सल्लामसलत
	(C) Planning	
		(C) नियोजन
	(D) Centralised Housekeeping Agency	(D) केंद्रिभूत गृहपालन अभिकरण
	rigency	
65.	The essence of scalar principle	65. शृंखला तत्त्वाचा गाभा हा आहे.
	is:	(A) आज्ञेची एकता
	(A) Unity of Command	(B) नियंत्रण कक्षा
	(B) Span of Control	
	(C) Communication	(C) संसूचन
	(D) Co-ordination	(D) समन्वय

66. Match the List I with List II and select the *correct* answer by using the codes given below:

List I

- (a) Chester Barnard
- (b) Henry Fayol
- (c) Herbert Simon
- (d) Chris Argyris

List II

- (1) Organisation and Innovation
- (2) Zone of indifference
- (3) Gangplank
- (4) Bounded rationality

Codes:

- $(a) \qquad (b) \qquad (c) \qquad (d)$
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (3) (4) (1) (2)
- (D) (4) (1) (2) (3)

66. सूची I सोबत सूची II जुळवा आणि खालील संहितेतून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) चेस्टर बर्नार्ड
- (b) हेन्री फेयॉल
- (c) हर्बर्ट सायमन
- (d) क्रिस अर्गरीस

सूची II

- (1) संगठन आणि नाविण्यपूर्णता
- (2) उदासिनतेचे क्षेत्र
- (3) गॅंगप्लॅन्क
- (4) सिमित तार्किकता

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (3) (4) (1) (2)
- (D) (4) (1) (2) (3)

67.	Find the odd one out:	67.	निम्नलिखितांतून एक विसंगत ओळखा :
	(A) Human relations theory		(A) मानव संबंध सिद्धांत
	(B) Structural theory		(B) संरचनात्मक सिद्धांत
	(C) Socio-economic theory		(C) सामाजिक-आर्थिक सिद्धांत
	(D) Humanistic theory		(D) मानवतावादी सिद्धांत
6 8.	Highly coordinated centralised administrative system is attributed	68.	अत्याधिक समन्वयन केंद्रिभूत प्रशासकीय व्यवस्थेचा संबंध खालीलपैकी शी
	to:		आहे.
	(A) USA		(A) संयुक्त राज्य अमेरिका (यु.एस.ए.)
	(B) UK		(B) ग्रेट ब्रिटन (युके)
	(C) India		(C) भारत
	(D) UK and India		(D) ब्रिटन आणि भारत (युके आणि भारत)
69.	The 'Gangplank' refers to:	69.	'गँगप्लॅन्क' याच्याशी संबंधित आहे :
	(A) Discipline		(A) शिस्त
	(B) Initiative		(B) पुढाकार
	(C) Equity		(C) समता
	(D) Level jumping		(D) स्तर लांघन

70. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below:

List I

- (a) Frederick Taylor
- (b) Abraham Maslow
- (c) Chris Argyris
- (d) Frederick Herzberg

List II

- (1) Management by Integration and self-control
- (2) Two-factor theory
- (3) Reward theory
- (4) Need theory

Codes:

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (4) (2) (3)
- (B) (3) (4) (1) (2)
- (C) (2) (1) (3) (4)
- (D) (4) (3) (1) (2)

70. सूची I सोबत सूची II जुळवा आणि खालील संहितेतून योग्य उत्तर निवडा :

सूची I

- (a) फ्रेंडरीक टेलर
- (b) अब्राहम मास्लो
- (c) क्रिस अर्गारिस
- (d) फ्रेडरिक हर्जबर्ग

सूची II

- (1) एकात्मीकरण व स्वयंनियंत्रणाधारित व्यवस्थापन
- (2) द्विघटक सिद्धांत
- (3) पारितोषिक सिद्धांत
- (4) गरजा सिद्धांत

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- $(A) \quad \ (1) \qquad (4) \qquad (2) \qquad (3)$
- (B) (3) (4) (1) (2)
- (C) (2) (1) (3) (4)
- (D) (4) (3) (1) (2)

- 71. Which is the last step of Prismatic society?
 - (A) Neo-Prismatic
 - (B) Ortho-Prismatic
 - (C) Eo-Prismatic
 - (D) Bio-Prismatic
- 72. Who said, 'British Constitution is a child of Wisdom and Chance'?
 - (A) Litton Strechy
 - (B) Margaret Thatcher
 - (C) Winston Churchill
 - (D) Edward Dicey
- 73. "Differentiation and integration are two key elements in the process of development" is the assumption of:
 - (A) Classical theory
 - (B) Neo-classical theory
 - (C) Ecological theory
 - (D) Incremental theory

- 71. लोलकीय समाजाची अंतिम पायरी कोणती आहे ?
 - (A) नेवो-लोलकीय
 - (B) आर्थो-लोलकीय
 - (C) इवो-लोलकीय
 - (D) बायो-लोलकीय
- 72. 'ब्रिटीश राज्यघटना ही शहाणपण आणि संधीचे अपत्य आहे' असे कोणी म्हटले आहे ?
 - (A) लिटन स्ट्रेची
 - (B) मागरिट थॅचर
 - (C) विन्स्टन चर्चिल
 - (D) एडवर्ड डायसी
- 73. 'विलगीकरण आणि एकीकरण हे विकास प्रक्रियेचे दोन प्रमुख घटक आहेत' अशीची मान्यता आहे.
 - (A) अभिजात सिद्धांत
 - (B) नव-अभिजात सिद्धांत
 - (C) पर्यावरणीय सिद्धांत
 - (D) अभिवृद्धी सिद्धांत

- 74. Pay fixation in UK is done on the basis of:
 - (A) Index Number System
 - (B) Increased Productivity Index
 - (C) Performance rating
 - (D) Priestley formula
- 75. Which one of the following is the US

 President's principal staff agency in
 fiscal, legislative and administrative
 management?
 - (A) The Executive Office
 - (B) Office of Management and Budgeting
 - (C) White House Office
 - (D) Office of Administration

- 74. यू.के. (इंग्लंड) मधील वेतन निश्चिती ही च्या आधारे केली जाते.
 - (A) सूची क्रमांक पद्धती
 - (B) उत्पादकता वाढ सूची
 - (C) निष्पादकता मानांकन
 - (D) प्रीसले फॉर्मूला
- 75. राजकोषीय, वैधानिक आणि प्रशासकीय व्यवस्थापनात अमेरिकन (यू.एस.) राष्ट्राध्यक्षाची खालीलपैकी अभिकरण कार्यरत असते :
 - (A) कार्यकारी कार्यालय
 - (B) व्यवस्थापन आणि अंदाजपत्रकीय कार्यालये
 - (C) व्हाईट हाऊस कार्यालय
 - (D) प्रशासकीय कार्यालय

ROUGH WORK